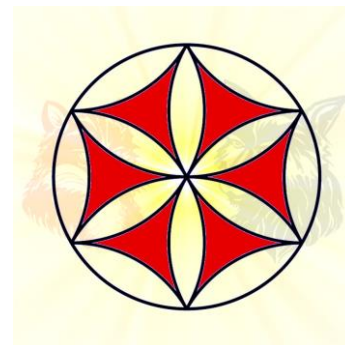

O PŮVODU VINDŮ

Příběhy o hrdinech, vílách, stromech, mluvících kamenech, studánkách, dracích a léčivých rostlinách, zvyky během letnic, svatojánské noci, žní, dokonce Vánoc a Velikonoc mají původ ve starých pohanských časech, kdy naše kulturní dědictví bylo ještě silné a obsahovalo naši vlastní totožnost, jedinečné obřady a spojení s krajinou kolem nás. Naneštěstí nemáme nepřerušovanou tradici jako například někteří původní Američané nebo Australané, avšak je naší povinností se chytit toho mála, co máme, a dále si naše vlastní dědictví, naše „lidové fantasy“ uvědomovat a sami k němu přispívat.

Velmi jsme si oblíbili jedno ustálené lhaní, které zdobí skoro každý zajímavý příběh. Dovolte mi ho prosím použít i zde. Toto lhaní zní: Jakákoli podobnost s minulými, přítomnými a budoucími postavami, skutečnými i smyšlenými, včetně všech použitých pojmů a událostí, je čistě náhodná.

Obsah

Počátek: Vindové (příběh)	2
Vsuvka: Žito (báseň)	3
Setkání s těmi, kdo mluvili řečí předků	4
Setkání s jezdcí: Přízraky na Koních (příhoda)	4
Vsuvka: V rozlehlém háji (báseň)	6
Setkání s panovačnými cizinci: Kruté časy (příběh)	7
Další setkání s cizinci: Jiná kultura (příhoda)	9
Vsuvka: Kdo jsou cizinci?	10
Pomoc bohů: Slib Bílé a Červené řeky (příběh)	11
Boj proti jedu: Zpěv o Rozrazilovi (příhoda)	14
Vsuvka: Věštba osudu a hrdá vindská obrana	16
Konec mýtického národa	17
Jak to vypadalo u Vindů: Každodenní život (příhoda)	18

„Babička dívá se na louku, která vede ke mlýnu. Tam od hospody přes potok vběhla na louku postava ženská, zahalená v bílou plachetku. Tiše stojí, naslouchá jako Srna, když ze zákrytu lesního vyběhne na šírou pláň, by se popásala. Nic neslyší než táhlé zvuky Slavíka, temné hrkotání mlýnu a ševlení vln pod temnými Olšemi. Otočí bílý šat okolo pravé ruky a trhá jí kvítí, kvítí devatero, každé jiné. Majíc kytici hotovou, shýbne se ještě, umyje se čerstvou rosou, a neohlížejíc se vlevo ani vpravo, spěchá nazpět k hospodě.“ – Babička, Božena Němcová

Počátek: Vindové (příběh)

Vindové, „ti v bílém“. Tak nás nazývali ti, co mluvili řečí předků, a po nich cizinci. My sami jsme si však spíše říkali sousedé, bratři, našinci nebo podle oblasti, ve které jsme žili. Naší domovinou jsou lesy a zdrojem života zrno.

Když lidé poprvé u velkého jezírka vyšli ze stromů, muž a žena bok po boku z Jasanů a Olší, z Dubů a Líp, někteří z nich byli velmi blízko břehu. A protože v té době byli lidé nemotorní, jelikož je víly ani zvířata ještě nic nenaučily, stačil jeden nepatrný pohyb a mnozí z nich uklouzli a spadli do jezírka, do vod života a smrti. Listí na stromech zašumělo ve Větru, lidé, kteří do jezírka spadli, se ze všech sil snažili dostat na hladinu. Mávali rukama a nohama, jejich dlouhé hnědé vlasy ze stromové kůry jim zastřely zrak. Když už se některým z nich málem podařilo vyškrábat zpět na břeh, voda v jezírku se najednou rozvlnila tak rychle a silně, že to všechny stáhlo zpět do středu jezírka. V tu chvíli všechny lidi v jezírku strhl neuvěřitelnou rychlostí mocný proud, který je okamžitě začal unášet pryč širokým potokem. To jezírko totiž bylo ve skutečnosti jen ohromnou studánkou. Voda se všem dostávala do úst, proud všechny odnášel rychlostí cválajícího Koně a zdálo se, že stále zrychluje. Lidé se pokoušeli nadechnout, kapky průzračně čisté vody se jim leskly všude po obličeji. Nikdo nevěděl, jak daleko je veliký proud už odnesl a kam má s nimi namířeno. Řeka se táhla mezi světy, kroutila se mezi skalami a nekonečnými lesy. Nakonec je proud dohnal až k vodopádu, na jehož dno nebylo vidět. Když si toho lidé všimli, bylo už pozdě, nikdo se nemohl zachránit. Po lehkém trhnutí následoval nekonečný pád do temných hlubin, bílé světlo se změnilo v černočernou tmu. Lidé nekřičeli, nevěděli, co se děje. Najednou ale pod sebou opět uviděli bílé světlo, a když do něj spadli, opět se celí potopili.

Zanedlouho nad sebou rozpoznali Nebe a Slunce, které svítilo na hladinu řeky, v níž se teď nacházeli. Všichni rychle vyplavali na povrch a poznali, že řeka je klidná. Vodopád, kterým padali dolů, je vlastně hnál nahoru na dno této řeky. Lidem se z toho zamotala hlava, to víte, tehdy ještě nebyli zvyklí moc přemýšlet. Jak tak v hlavě dloubali, ani si nevšimli, že je proud opět začal neskutečnou rychlostí unášet. V tu chvíli ale zaskvítilo Slunce jasným zlatým paprskem na kapky vody, které se na lidech blyštěly, a proměnilo lidi v nádherné bílé Labutě s velkými křídly. To stačilo k tomu, aby se vzepřeli proudu a vyletěli vysoko nad hladinu. Kroužili nad Zemí, na níž byly samé lesy s vysokými prastarými stromy. Cítili vůni lesa, vůni květin, vůni medu. Nějakou dobu jim trvalo, než našli travnatou pláň, na níž přistáli. Jakmile se však dotkli Země, proměnili se zpět v lidi, avšak s jedním velkým rozdílem.

„A když rody Vindů z proudu vyšly, Slunce zazářilo všemi paprsky a Zemi tuhé chlady opustily! Stromy nový život pocítily, obilím se srdce rozbušila, Labutě přinesly bílé odění, do říše předků zářem mrtvé dopravily – ať žije čas nového života! A jak dlouho se Vindové v proudu topili? To nikdo neví. Vždyť tisíc a jedna léta je v jiných světech jako půl dne.“

Nejen, že se jim zdálo, jako by ve vodách omládli, tělesnou námahou zhubli a vynořováním zvětšili svou výšku, ale hlavně byli celí oděni v labutím bílém oblečení. Dlouhé Iněné a čisté košile jim sahaly skoro až ke kotníkům. Navíc se jim vlasy v prudké vodě ztenčily, ale zároveň se zúrodnily a narostly. Zásahem Slunce pak vlasy jakoby přizpůsobovaly barvu podle okolního světla a začaly z hlavy vyrůstat paprskovitě. Oči se zúžily, aby nedošlo k jejich poškození ve vodě, zkrásněly a jako čirá voda se prohloubily. Spolu s tím se prodloužily řasy a zvedly lícní kosti. Také krk se díky labutí přeměně lehce protáhl, ale jen trochu. Lidé tam stáli vyšší, štíhlejší, celí v bílém. „Chtěl jsem, abyste přišli sem,“ promluvil Pravdy Vid k těmto lidem, „protože mám pro vás zvláštní úkol. Toto místo se nazývá srdce světa a vy budete jeho ochránci.“ To víte, tehdy ještě byli lidé dosti zmatení, a tak jim poté museli jejich zvířecí spojenci a víly vše vysvětlit. Mocnému Vidovi se tito lidé zalíbili a rozhodl se, že jim bude pomáhat. Spolu s Květinovou Dívkou je naučil způsobům a zvykům, které byly určeny zvláště pro ně. Dal jim i jméno. „Protože jste oděni v bílém,“ promluvil Mocný Vid medovým hlasem, „budete se od teď nazývat Vindové, protože v řeči předků *Windes* znamená „ti v bílém“.“ Tito lidé, střežící srdce světa, se od té doby tak nazývají. Jako všichni lidského rodu i oni vědí, že pochází ze stromového dřeva, „*su derwo*“, z dobrého dřeva, ale navíc také z velikého proudu, „*su lawo*“. Vindové jsou lidé od velikého proudu a těžko dnes mezi nimi najdete někoho, kdo by se po pádu do vody nedokázal dostat zpět na břeh.

Protože poznali labutí život, je pro Vindy čistota nad míru důležitá. Kvůli tomu a také proto, že od těch časů považují bílé oblečení za součást svého těla, si Vindové ochranné proužky proti zlým duchům nevpuštějí do kůže jako jiné národy, ale všívají si je do svého oblečení. Nepoužívají šedočernou barvu, nýbrž barvu červenou představující krev a spojení se Zemí.

Vsuvka: Žito (báseň)

Od Vindů si dokonce pra-cizinecký jazyk vypůjčil slova: Rugi (Žito; v bílé řeči) -> Ruig [pra cizinecké] a plugu (pluh; před starou vindštinou) -> plogo [pra cizinecké]. Vindům tyto věci poskytl sám Mocný Vid.

Žito, rež, darem jest nejvyšším,
když naši předkové neměli co jíst,
když unavení vyšli z velikého proudu,
když se po kolenou plazili v hladomoru.

Tehdy Mocný Vid změnil trávy v obilí,
které vydrží vedra i ty nejhorší chlady,
napřed jsme děkovali s vlhkým zrakem,
na Červený ostrov Žito dodali s dobrým záměrem.

Žito, rež, darem jest nejvyšším,
i cizinci ho od nás ihned přijali,
pojídači Žita si posléze říkat začali,
aby jméno Vindů, Žita a Vida velebili.

Setkání s těmi, kdo mluvili řečí předků

Podle našich příběhů se oni už od dávných počátků, kdy jejich hlavní zbraní byl pluh a ne meč, rozdělovali do malých vesniček, které spolupracovaly a vzájemně si pomáhaly v ochraně. A těch vesniček a sídel bylo poměrně hodně, jako pavučina pokrývaly nekonečné lesy a bažiny. Oni nepotřebovali opevnění, sama krajina jim sloužila jako nějaké město, o všem věděli, avšak nikdo o nich, protože žili skrytě a domy spojovali se Zemí. A ty přesuny! Jednoho jsem pozval k nám domů a věda, že má pouze pomalý dobytek, myslím jsem, že dorazí spolu s mým poslem, spíš ještě později. Ale on tu byl o celý den dříve než ten posel! Nevěřil jsem svým očím. Hledal jsem bájného tvora nebo alespoň draka, na kterém byl ten Vind přiletěl, avšak nakonec jsem byl nucen uvěřit, že přišel po svých. Divné to mravy. Alespoň že pochválil mou sbírku lebek, ze kterých jsem vyhnal všechny duchy. Pak jsme seděli u lískových keřů, poslouchali bohy, povídali si příběhy, pili ze zdobené číše, hledali sny ... vždyť děti, co je ještě skutečné a co už jsou představy? Kde všude se projeví úcta a odvaha, která těší mocné bohy? Na tyto otázky jsem nikdy neznal odpověď. Když se smějete Římanům, štoucháte jim do hnízda, ukazujete na ně nevině, oni se na vás vrhnou a zničí vás, a to navzdory tomu, že kdysi byli jako my. Kdysi našli proutek na nemoc, bylinku na neduhy. Avšak stálým vítězením byli poraženi, zalykají se myslí vznášející se v oblacích. Jejich duch je teď slabý a podlehne kdejakým ba i pouštním nesmyslům. Asi ... co však jistě vím, že náš vlastní dech se, to si pamatujte, spojí s těmito křišťálovými potoky, skutečnost pohltí představy, úcta a odvaha obnoví nekonečné lesy a sílu v našich srdcích. Kdo padne na kolena a dotkne se dlaněmi této Země, tomu začne vřít krev, neboť pocítí naši moc. Ucíť, že my jsme předkové, i když třeba nepozná, jaký byl náš skutečný život, co jsme si mysleli a co jsme cítili, jak jsme žili. O Římanech to třeba vědět bude – ale zároveň ucítí, že je tam něco špatně, že tajemství mizí a dech krajiny se zastavuje. My jsme však stále živí, tajemní, povahou za lískovými keři, kudy proudí podivné sny. Oheň a Voda vše pohltí a zamíchají, aby pak opět nové vyklíčilo. Ach, co naplat, děti, vypil jsem hodně ukořistěného červeného vína. Strejda Margewid jde spát.

Setkání s jezdci: Přízraky na Koních (příhoda)

Lidé často přebírají způsoby toho, proti komu bojují.

Zdálky vypadala dřevěná pevnost, stojící uprostřed jezera, jako klidné místo, které se moc nelišilo od jiných ostrůvků pokrytých Rákosím. Všude kolem tohoto velkého jezera byly hluboké lesy, které však tichým šuměním varovaly před nadcházejícím nebezpečím. Nebezpečím, na které nebyl nikdo z místních navyklý – až na jednoho starého bojovníka, jehož obličej byl pokryt dlouhými jizvami. Shromážděné děti, které se k sobě na jednom místě tiskly, ho se zájmem pozorovaly, i když jejich srdce byla sevřena strachem z neznáma. Bojovník chodil sem a tam, vše pečlivě pozoroval, aby neopakoval ty samé chyby, které při podobných výbojích pozoroval u jiných. Plný odvahy se na děti usmíval. „Strejdo Pluge,“ zeptal se koktavě jeden malý chlapec, v jehož očích se leskla zvědavost spolu se zoufalstvím, „co jsou vlastně zač? Proč jedou k nám?“ Plugos se zastavil. Nadechl se čerstvého vzduchu, načež se k dětem s vlídným úsměvem posadil. Všechny děti se najednou začaly cítit mnohem více v bezpečí. „To nikdo neví,“ odpověděl po dlouhé odmlce Plugos, „nevěděl jsem to tehdy a nevím to ani teď. Vraždí, kradou a rabují, to je asi smysl jejich bytí.“ „Táta říkal,“ pravil najednou jiný chlapec, „že vypadají jako ryby, že se vynoří z lesa a zabíjí vše, co se hýbe. Že jim vadí i stromy, keře a nejvíce trnité houští. Když pak všechno zničí, zase zmizí.“ Plugos se zamyslel. „Tvůj otec má pravdu, chlapče,“ začal s proslovem, „pamatuji si, když jsem je potkal poprvé – to jsem byl

ještě docela mladý.“ Děti začaly bedlivě naslouchat. „To jsme šli s jedním kamarádem ze sadu,“ pokračoval Plugos, „když tu se najednou z lesa na Koních vyřítili tihle šílenci. Snažili jsme se uniknout zpět do vesnice, víte, málokdo se nám v běhu skrze les vyrovná. Ale můj kamarád neměl takové štěstí jako já. Když mu tyhle přízraky zasadily smrtící ránu a on padl k Zemi, všichni se zastavili. Lidé z vesnice je se zbraněmi v ruce pozorovali, jak si mrtvolu mého kamaráda důkladně prohlíží, jeho oblečení, jeho dlouhé hnědé vlasy, jako by někoho podobného viděly poprvé. A potom, no, radši vám to ani vyprávět nebudu.“ „Vyprávěj,“ promluvil chlapec, „my se přeci nebojíme.“ Ostatní děti pomaličku přikyvovaly. „Dobrá,“ usmál se Plugos, „jejich náčelník odřezal mému kamarádovi vlasy z hlavy, pak mu podřezali hrdlo a nechali ho vykrváčet. Mezitím si všichni do jednoho nabírali tekoucí krev do dlaní, načež ji začali chlemtat jako hladová divá zvěř. Divné.“ „Ty přízraky,“ zeptala se potichu jedna holčička, „jsou krvepíjci?“ „Nevím,“ odpověděl Plugos, „ale zabíjejí spíše pro zábavu. Když se pak vrhli na naši vesnici, nezastavovali se a nepili ničí krev, prostě zabíjeli. Na něco podobného nebyli tehdy naši lidé zvyklí, tehdy jsme žili spíše v míru, moc jsme zbraně nepotřebovali. Nevěděli jsme jak se bránit, než se pak ve snech Slunce ukázalo s mečem v ruce. To jsme pak jako děti Slunce věděli, co máme udělat.“ Plugos se znovu nadechl. Poslouchal každý zvuk, každý šepot okolní krajiny. „Povím vám ještě něco jiného,“ obrátil se znovu k dětem, „tihle šílenci mají silné vůdce. Ti se poohlíží po vesnicích, které nechali vyvraždit, a hledají mezi mrtvými sobě rovného. Když si pak myslí, že někoho takového našli, useknou mu hlavu, vyženou z ní všechny duchy, vyčistí lebku a pijí z ní takový ne příliš sladký nápoj jako ze džbánů. Jednomu z těchto vůdců jsem před několika devítkami lét pohlédl do tváře, odtud mám tu velkou jizvu.“ Plugos ukázal na svůj obličej. „Viděl jsem,“ pokračoval Plugos, „člověka, jako jsem já. Měl také hnědé vlasy a modré oči jako já, v těch jeho se ale hýbalo něco, co jsem nechápal, něco útočného.“ „A porazil jsi ho?“ zeptal se zase jiný chlapec. „Jistě,“ odpověděl Plugos se smíchem, „jinak bych tu dnes nebyl.“ Chlapec vypadal zvědavě. „A jak jsi ho zabil?“ zeptal se rychle a znovu na Plugu upřel svůj zrak. „Usekl jsem mu hlavu,“ odpověděl Plugos prostě, „tak jedině můžete tyhle přízraky zblízka zabít. To jejich rybí tělo je tvrdé jako kámen. Když jsem ho pak ale sprovodil ze světa, padl k Zemi jako každý jiný. Navíc měl u sebe plno zlata a několik dalších věcí, které jsem pak odnesl.“ V tu chvíli Vítr silně zafoukal. Plugos v něm rozeznal hlas svého přítele, kterého jako mladého ty přízraky tehdy v lese zabily. „Děkuji,“ odpověděl Plugos téměř neslyšně, načež se rychle postavil, aby dal ostatním vědět, že se nepřátelé na Koních blíží. „Dnes je krásný den,“ řekl si starý bojovník Plugos pro sebe, „možná se už dnes uvidíme v zelené říši a v Zemi Jablek.“ Vítr opět zafoukal. Větve stromů se svým šumícím listím se k Plugovi mírně naklonily. Praskání. V dále se najednou ozval dusot a šplouchání. Nepřátelé se na okraji jezera zastavili. Jejich tváře křivil vztek. „Plavou tyhle ryby?“ zeptal se jeden muž Plugu. „Ne,“ odpověděl Plugos, „jen na lodích.“ Znovu se zamyslel, načež vytáhl krásně zdobený meč, který kdysi onomu vůdci sebral. „Už je to tak,“ pomyslel si, „že lidé často přebírají způsoby toho, proti komu bojují.“ Zasmál se, načež dal znamení několika připraveným bojovníkům, že je čas. Mezitím na břehu začaly našťvané přízraky kácet stromy, aby mohly vyrobit lodě a vory. Jejich vůdce nutil svého Koně pochodovat z místa na místo. Byl netrpělivý. „Nebereme zajatce,“ zopakoval očividný příkaz ostatním, aby si zkrátil chvíli, „všechny je pobijte, všechno spalte a kořist vezměte s sebou.“ Potom se obrátil směrem k pevnosti. „Já vím, že tam jste!“ zakřičel z plných plic ve svém jazyce. Ani se nenadál, když vtom jeden z jeho nájezdníků zakřičel bolestí. Pak druhý. Třetí. Vůdce se na svém Koni zmateně pohyboval. Než se stačil vzpamatovat, z houští se najednou vynořil jezerní vodou promáčený Plugos, který vmžiku srazil vůdce k Zemi. Začal boj. „Dnes se napiju z tvé hlavy, hrdý bojovníku,“ zakřičel vůdce. „Dřív,“ odpověděl Plugos k vůdcově překvapení v jeho nájezdnickém jazyce, „tě sežere divá zvěř, vyžírko.“ Pro vůdce nebylo horší potupy než urážka na cti.

Bezmyšlenkovitě se na Plugu vrhl v naději, že mu jednou ranou probodne hrud'. Nicméně Plugos byl na podobné výpady zvyklý. Rychle unikl a vši silou praštil vůdce přes záda. Už se mu chystal seknout do krku, když vtom se mu v noze zapíchl šíp. Plugos vykřikl. Popadl na Zemi ležící oštěp a mrštil jím přímo proti lukostřelci, kterému se oštěp zabodl v oku, načež spadl do jezera. Vůdce se mezitím vzpamatoval a pohlédl na Plugu. V jeho očích se zableskla škodolibá radost. Plugovi se totiž zničehonic zamotala hlava, vše začal vidět rozmazaně. Udělalo se mu velmi špatně, načež mu z úst začaly samovolně téct sliny. Ruce mu klesly. „No,“ zasmál se vůdce, „teď mi stačí jen počkat.“ Plugos poznal, že ho něco táhne ven z těla, nějaká neviditelná síla. Došlo mu, že byl šíp napuštěný jedem. Avšak jelikož to byl starý cvičený bojovník, dokázal na malý okamžik sebrat všechny své zbývající síly. Přesně ve chvíli, kdy vůdce, zaneprázdněný vlastním smíchem, přestal na malinký čas dávat pozor, Plugos vši silou proťal vůdci hrdlo. Čirá krev vystříkla na Plugovo mokré bílé oblečení. Na jeho obličej plném bolesti se objevil drobný úsměv. Ve vzduchu slyšel zvuky píšťalky, té z Rákosu, té z Bezu i té z ptačí kosti. Jako by líbezně hráli sami duchové lesa. Před tím, než Plugos přestal dýchat, uviděl nad sebou krásnou malou Vlaštovku, která se pohybovala v nápěvu píšťalek. Když bylo po boji, ostatní bojovníci napíchlí vůdceovu hlavu na kůl na viditelné místo u vstupu do jezerní pevnosti, kde by mohla sloužit jako výstraha ostatním přízrakům. Hrdinu Plugu pak přenesli dovnitř a jeho tělo v jiskrné noci, osvětlené nespočtem jasných Hvězd, obřadně a s úctou spálili. Děti a ženy plakaly, ani muži si však nemohli pomoci a slzu neuronit. Především pak ale oslavovali Plugovo hrdinství, přilévají mu do ohně tekutý med a jablka. Ani si nevšimli, že na dřevěných sloupech sedí Jeřábi a že Labutě i v tuto pozdní hodinu neslyšně plují kolem pevnosti.

Když Plugos otevřel oči, uviděl nad sebou jasné modré Nebe. Dlaněmi pod sebou nahmatl svěží zelenou travičku. Potom se nadechl a usmál se. Věděl, že není v žádném nebeském městě, kde by žily různé národy v blahobytu mimo Přírodu, ale že je přímo v Zemi Jablek, kde se nachází nekonečné lesy, křišťálové potůčky plné ryb, políčka a ovocné sady s jablky nesmrtelnosti. Až po nějaké chvíli si všiml, že vedle něj neslyšně stojí ta malá Vlaštovka, která ho se zvědavostí pozorovala. „Děkuji,“ řekl Plugos potichu, „za převoz.“ Vlaštovka odvětila krátkým pípnutím, načež se vznesla a odletěla zase dál. Když se Plugos posadil, uviděl před sebou zlatou záři, která ihned získala podobu muže oděného v bílém oblečení. Na hlavě měl věnec z květů Třezalky a v ruce držel žitný klas. Jeho obličej vypadal vlídně. Plugos vůbec nevěděl, co by měl udělat, jak by měl projevit úctu. „Na srdce světa pořád někdo doráží,“ promluvil vysoký muž nečekaně a s úsměvem, „není kam utéci, ani na jednu ani na druhou stranu. Proto jsou důležití takoví lidé, jako jsi ty.“ Plugos se usmál. Věděl, že ta pravá zábava teprve začíná.

Vsuvka: V rozlehlém háji (báseň)

Následující písničku složil Margewid v dávných časech a světech.

V rozlehlém háji,
kde skály do výšin trčí,
potkal jsem Vinda,
jak do puklin obětí vnáší.

*My máme mince,
oni mají hrušky,*

*my vlastníme zlato,
oni žito, oves, švestky.*

Z boje jsem se vrátil,
hlavy nepřátel stromům zavěsil,
však tento prostor chráněný,
týden cesty veliký,
navždy bude nedotčený.

*My máme mince,
oni mají hrušky,
my vlastníme zlato,
oni žito, oves, švestky.*

Tekutý med jsme popili,
dal jsem mu lesklý meč,
on mně kuní kožešiny,
obchod u Lawose prospívá,
avšak Vind se jen usmívá.

*My máme mince,
oni mají hrušky,
my vlastníme zlato,
oni žito, oves, švestky.*

Slunečnímu Hrdinovi děkujete,
vstali jsme, se slzou se loučíte,
tato v lesní hloubi chvíle,
z paměti nikdy nemizíte,
ve stromech bude vtisknuta,
aby budoucí pokolení,
našla, co dlouho hledala.

*My máme mince,
oni mají hrušky,
my vlastníme zlato,
oni žito, oves, švestky.*

Setkání s panovačnými cizinci: Kruté časy (příběh)

„Ti blázní jsou snad schopní vyvolat celosvětové války.“ – Lado po návratu z poznávacího zájezdu do říše cizinců

Už od dob nejstarších se Vindové setkávali s cizinci. Někdy přišel jeden a nabízel cizokrajné zboží. Jindy se jich zase z hlubokého lesa vynořila celá skupinka, která přišla sdílet své historky z cest nebo

obchodovat. Co na tom, že jejich jazyku nikdo nerozuměl. Dokonce někdy kolem procházel celý zástup mužů, žen a dětí. V takových případech se Vindové obalili zelení a vydali se zjišťovat, kam mají cizinci namířeno. Pokud se kmen cizinců rozhodl nepokračovat dále a zůstat nějakou vzdálenost od vindských vesnic, jejich přítomnost Vindům zpravidla nevadila – tedy většinou. Oblečení cizinců bylo tmavší, ale to je asi tak všechno, co se o nich dá obecně říci. Někteří byli malí a tmavší pleti, jiní vysokí a svalnatí s protáhlými obličejí. Měli meče, Koně, vozy a další věci běžné i u Vindů. Někteří cizinci dokonce udržovali s Vindy tak blízké vztahy, že se mezi sebou mísili a často jednotlivé vesnice splynuly, aby se posléze kvůli vysokému počtu lidí zase rozdělily. Ovšem docházelo i k pravému opaku.

Někteří cizinci rabovali, kradli úrodu a brali zajatce. Ze začátku se to prý dělo jen občas, ale postupem času začalo nepřátel přibývat. Přestalo jim jít o zásoby, chtěli Vindy vyhnat ze země, v níž Vindové žili od samého Počátku. Přišli ze Severu, přitáhli z Jihu, doléhali ze Západu, napadali z Východu, útok ze všech světových stran byl na denním pořádku. Jen co jedni přestali útočit, druzí provedli nečekaný výpad. Jakmile se ti vyčerpali, vyrazili na Vindy opět ti první – silní a odpočinutí. „To už takhle dál nejde,“ řekl jednou náčelník jedné vesnice, „musíme ochránit naše potomky. Navrhují odejít.“ „To je nesmysl,“ ohradil se velitel bojovníků a pevně uchopil meč v pochvě, „jak bychom mohli opustit srdce světa? Místo, na kterém naši předkové na samém Počátku vyšli ze stromů?“ „Je to těžké,“ řekl náčelník a sklopil hlavu, „ale není možné tu zůstat.“ Tak vesničané pořádali té noci sněm. Při svitu ohňů se dlouze radili, přemýšleli a hledali vnuknutí. Druhého dne ráno pak vyhlásili rozhodnutí. Rada svobodných i rada žen byly zajedno. Lidé se rozhodli odejít. „Jak chcete,“ řekl velitel bojovníků, „ale já a moji bojovníci a bojovnice zůstaneme.“ Tak se také stalo. Po krátkých přípravách se většina vesnice vypravila na dlouhý pochod na severovýchod. Kdykoli se ale zastavili, neměli klidu, protože nepřátel bylo všude plno. Ti je tlačili dále a dále, až vesničané došli k moři na Severu, podle nějž pokračovali dále na Východ. Byly to kruté časy, protože se podobně zachovala nejedna vesnice. Někteří se dokonce vypravili na jihovýchod, daleko do jiných světů. V těch světech prý žili zvláštní tvorové a rostly tam ještě podivnější rostliny, které nikdo z Vindů neznal.

Nezapomínejme však, že Příroda vidí vše. Tři bratři stáli na okraji hlubokého lesa. Přemýšleli. „Měli bychom jim pomoci,“ řekl Vítr a protřel si zpcené dlaně. „To bychom měli,“ souhlasil Měsíc, „Vindové jsou silní, stačí je jen trochu navést.“ Slunce, Mocný Vid, pokýval hlavou. „Pomůžeme,“ řekl a dotkl se rukou obrovského Jasanu, „tak, jak to jen půjde.“ A šlo to. Mnoho lidí, kteří odešli na bezpečnější místa, najednou pocítilo nutkání se vrátit – jako by je srdce světa volalo zpět do jejich domovů. Jeden léčitel měl dokonce sen, ve kterém se mu zjevil Mocný Vid. S vážnou tváří mu ukazoval prstem na lesy jižně od srdce světa, kde se řeka kroutí mezi nekonečnými zalesněnými a skalnatými kopci. Mocný Vid k léčiteli promluvil v řeči předků: „*Teutá Bojan, de Leimí. Orbjo Windan. Albjo kaloná.*“ Když se léčitel probudil, barvitě svůj sen všem ve vesnici vylíčil. „Pojďme zpět,“ volali jedni, „je to jasné volání.“ „Ani náhodou,“ odporovali druzí, „tady jsme v bezpečí. Navíc nás místní obyvatelé velmi dobrotivě přijali a už plánujeme několik svateb na zpečetění vzájemné pomoci. Nikam nejdem.“ Tak se Vindové opět rozdělili, někteří zůstali, jiní se vraceli zpět. Cestou naráželi na různé další skupiny a poutníky, které mezi sebe přijali a s nimiž se spojili. Hodně se vzájemně učili a převzali různá řemesla. Nakonec se někteří Vindové vrátili zpět do své vlasti. „Vítejte,“ promluvil náčelník jedné vesnice těch Vindů, kteří se rozhodli zůstat, „dlouho jste byli pryč, avšak duchové těchto míst vás znovu přijímají.“ Jednu dobu byli Vindové silní a neohrožení. S odvahou v srdcích sami podnikali útoky, aby se pomstili cizincům. Dostali se daleko na Západ, Sever, Jih a Východ. Ale ať už

byli kdekoli, srdce světa mnohé z nich přivolalo zpět do země Vindů, která se nachází mezi Bílými řekami, jež v srdci světa pramení.

*Jim podobní nám chtěli vládnout,
vytlačit nás za řeku Bílou.
Tu na Východě, kde neplují lodě.*

*Ale řeka nám pravila:
„Běžte zpět do srdce světa,
cizince vyhnat a sobě poddat.“*

– Vindové a cizinci

Krkavec se vznášel na svých velikých černých křídlech. „Lidé a dědici *Premiáse*,“ volal velitel bojovníků, ten, který na začátku odmítl odejít. Spolu s ostatními bojovníky byl schován v houští na kraji svahu, nad nímž se na Koních hnali cizinci. V ruce odhodlaně a pevně držel meč. „Dobře mě poslouchajte,“ pokračoval, „tohle nejsou ti blázni z Jihu, kteří se drží v seskupeních a pochodují jak při bubnování. Tihle jsou až moc divocí, přicházejí ze severozápadu. Podle zvěděů šli podél Bílé řeky a před někým prchali. Naši bratři je přijali, ale oni se obrátili proti nim a proti nám. Je na čase je zahnat zpět do jejich brlohu!“ Bojovný výkřik, dunivá trouba, mečení Koz. Vindové vyrazili ze svého úkrytu a nepřátele překvapili. Ani je nenapadlo někoho z nich ušetřit. Sek, zásah, protáhlý obličej, silné lícní kosti, viditelné kosti lebky nad očima, brada jak křemen. „To by mě zajímalo,“ řekl jeden Vind po úspěšně vyhrané bitvě, „odkud pocházejí? Vypadají zvláště.“ Krkavec zakrál. Nastalo ticho. „Nevím,“ odpověděl jeho přítel, „ani mě to popravdě nezajímá. Měli bychom je také spálit, ať nám jejich duše netěkají po Matce Zemi.“ „Tak tak,“ souhlasil velitel bojovníků, když si otřel zpoceně a zakrvácené čelo, „naše vlast je nasáklá krví už dost. Čistota je důležitá, jak nás to už od malička učí starší.“ Poté vstal a prohlásil k ostatním: „Spalte všechna těla, našich padlých i těch jejich. Pochopitelně i s oblečením, nechci, aby po téhle bitvě zůstala jediná stopa.“ Vindové čistí studánky, čistí bitevní pole, neustále se koupou a denně zametají své domovy. Jsou čistotou posedlí.

Vindové byli mnohokrát odsouváni a sami odsouvali. Avšak byli silní a podařilo se jim sjednotit vždy, když bylo potřeba ubránit se nepříteli. Jednou se dokonce sjednotili tak, že celá polovina z nich držela v ruce jeden meč a mířila jediným šípem. To vše díky slibu Bílé a Červené řeky. Avšak to je zase jiný příběh.

Další setkání s cizinci: Jiná kultura (příhoda)

„Aj si uvědomte, že různé světy jsou pestré a lidská plemena se liší jak písek a bahno.“

„Tož děcka,“ promluvil stařík celý zabalený v pevné kožešině, „posadte se na chvíli.“ Děti, které se právě navrátily z nedalekých močálů, se posadily na tvrdou Zem. Jejich tvářičky byly celé od bahna. „Nuže,“ pokračoval stařík po dlouhé odmlce, „poslouchajte dobře, povím vám zajímavou příhodu z mého mládí.“ Všechno kolem ztichlo. I stromy začaly naslouchat. „Ehm, ehm,“ odkašlal si dědeček, „jak víte, na světě jsou různé lidské rody, různá plemena, která mají své vlastní předky a bohy. Tož dávejte dobrý pozor, co se mi jednoho krásného dne přihodilo ...“

Tož jsme šli s klukama normálně lesem, hledali jsme jídlo, med, však to znáte. Tu slyšíme zvuky! „Vida,“ pravil Dývuša, „asi cizinci.“ V tu ránu jsme se obalili listím a nenápadně ty podivné projevy stesku následovali. Když jsme dorazili do jedné doliny, odkud byl mimochodem dobrý rozhled, dobře jsme se ukryli a celou tu sebranku mužů, žen a dětí sledovali. Nějací divotvorně oblečení velmoži si něco mezi sebou povídali. Z toho, co jsem vyrozuměl z jejich posunků a skřeků, jim právě pošel vladyka a oni ho chtěli pochovat. „Tož chlapi,“ pravil pravděpodobně jeden z nich, „co teď? Moře tu není, což podniknemež?“ Najednou je oslovil žádaný nápad. Celá sebranka popadla své sekery, nebo co to bylo, a začali kácet strom po stromu. My nechápali, o co těm bláznům šlo. Chtěli jsme zasáhnout, ale vzhledem k tomu, že byli ve značné přesile, se nedalo nic dělat. Museli jsme zůstat v klidu. Po nějakém čase, tedy velikém čase, když pokáceli těch stromů dost, začali uprostřed právě vzniklé mýtiny hloubit jámu. A – to byste, děti, nevěřily – jiní si do té jámy stoupli a začali tam z těch pokácených klád tvořit loď! Tož se klidně smějte, bo my jsme se také smáli ... Ehm, no, když tu loď postavili, mrtvého vladyku šoupli dovnitř, dali mu tam meče, jídlo, pití, nějakého toho zajatce bo co, načež jejich kněz-stařec začal nahlas zpívat. Pak zapálili nějaký šíp, střelili, a celou tu loď podpálili jak nedobře vykoumanou vatru. V tu ránu se všichni sebrali, začali kolem dokola tancovat a zpívat: „Hula, hula, hela, hela! Hilda, hilda, hildeshajm!“ Bo co. Už si ta slova přesně nepamatuji. Každopádně my koukali, jak by nás Tur hnal. „Eh což,“ přerušil náš údiv Dývuša, „jiná kultura.“ Pak jen pokrčil rameny.

„Dědo,“ zeptal se jeden v bílé košili oděný chlapec, „a jaké z toho plyne ponaučení?“ Stařík si důležitě odkašlal. „Aj si uvědomte,“ začal vysvětlovat, „že různé světy jsou pestré a lidská plemena se liší jak písek a bahno. Až na nějaké takové jiné plémě narazíte, moc se nedivte, pokrčte rameny a jděte si po svém. Nemusíte všechno chápat, sic by se vám hlava rozpadla.“

Vsuvka: Kdo jsou cizinci?

Myšlení některých národů nikdy nepochopíte, byť by to třeba byli vaši sousedé. Ani ho chápat nemusíte. Například já snad nikdy nepochopím cizince, a to se o to snažím. Když mě třeba jednou ve voze předjeli, pak zpomalili a klikatě zatočili, sebral jsem odvalu a okřikl je, načež mi vzkázali, abych byl tolerantní. Dobře. Pak jsem je viděl, jak uprostřed lesa – široko daleko nebyla jediná řeka – postavili ze dřeva loď, načež ji zapálili a začali kolem ní tancovat. Dobře. Pak, nějaký čas po tom, co vyhnali a krutě zabili nějaké cizí osadníky, si zase jiné k sobě otevřeně přizvali, i když přeci museli vědět, že to pro ně bude stejně nepříjemné jako předtím. Dobře. Potom zase udělali pro změnu nájezd na nás, načež se otevřeně podivovali, že jsme je zase odrazili, že nás Bílá řeka znovu poslala na naše původní území. Mysleli si, že naše síla je malá a naši ochranní duchové slabí. Ech, očividně má každý své strasti, které vzájemně nechápeme. Jen bych všem Vindům doporučil, aby si drželi cizince dále od těla a nepadli do toho jejich šílenství. Díky cizincům víme, že musíme zůstat silní.

*Ve staré vindštině se slovo „cizí“, tj. *tudí* (podle vindského změkčování: *teutí* -> *teudý* -> *tudí* -> *tudí* -> *tuždí* -> *cuzí* -> *cizí*), používá pouze pro označení stejnojmenného národa. Dnešní význam slova *cizí* by se vyjádřil slovem „lidský/obecní“, tj. *ludsky*. Proč tomu tak je? *Inu, lidé jsou všichni včetně cizinců, avšak my jsme navíc naši, bratrance, bratři, sousedé (odtud možná názvy jako Čech nebo Srb). Cizinci jsou „jen“ lidi. Označení kmene, národa a místa původu není ani tak důležité pro kmen samotný (převážně ne pro ten, který žije v lesích obklopen divočinou), jakožto spíše pro jeho nepřátele nebo sousedy, kteří s ním udržují kontakt. Proto skoro všechna označení národů pochází z jiných řečí, třeba z řeči předků (Wind, „de su lawo“, Nemet, Teutá ...).**

„Když Vinidové zaútočili vojensky proti Hunům (Avarům), kupec Sámo vytáhl s nimi ve vojsku a tam se ukázal v boji s Huny tak prospěšným, že to bylo až hodno podivu, a nesmírné množství z nich bylo mečem Vinidů pobito.“ – Fredegarova kronika, 7. století

Pomoc bohů: Slib Bílé a Červené řeky (příběh)

Moudrost starších praví, že když se příliš často cestuje tam a zpět, nejen, že získáte spoustu zážitků a příběhů, které můžete vyprávět ostatním, ale také si osvojíte cizí zvyky, fráze, nebo dokonce jazyky. Možná si i přivedete ženu cizinku a naučíte se různá cizí řemesla. Vindové vždy věděli, že všechno souvisí se vším, i když se na to dnes velmi často zapomíná. V minulosti totiž docházelo také k tomu, že si cestovatelé od sousedů přinesli i cizí bohy. Takovými byli například Baldůri a Woda, i když se později zjistilo, že pro Vindy nejsou vhodné, a pozapomnělo se na ně. Cestovatelé také přinesli uctívání duchů vzdálených míst, což pochopitelně pak doma v jejich vlastní zemi, kde takoví duchové nežili, moc nefungovalo. Jiné světy holt mohou mít trochu jiná pravidla. Nikdo neví, kam nás různé cesty zavedou. Byli tu však dva vindští mladíci, kteří přesně věděli, kam je jedna lesní stezka zavede. „Určitě to najdeme,“ pravil jeden z nich, který měl své dlouhé hnědé vlasy převázané koženým provázkem, „tohle je prastará horská stezka, od samého Počátku koloběhu používaná.“ „Já ti nevím,“ odvětil druhý, „už je pěkně zarostlá. Tady nešel snad ani tvůj starý děd, kolik lét mu vlastně je?“ „Příliš, už dávno to přestal počítat,“ zasmál se první. Cesta se klikatě táhla hlubokým zarostlým lesem. Stmívalo se. Ptáčkové zpívali, v dálce bylo slyšet vytí Vlků. Po malé mýtince pobíhal Kos, který hledal Žížaly, aby jimi nakrmil své mladé. Zanedlouho se rovina změnila v další výstup do kopce. „Jsi čistý?“ zeptal se vážně první mladík. „Ano,“ odsekl druhý, „už se mě dneska ptáš po sedmé. Jsem čistý, Pelyňkem vykouřený, lískovou hůlku mám, povolení od Přírody také ...“ „Dobře, dobře,“ řekl první, kterému mimochodem říkali Miro, „jen si chci být jistý.“ Druhý, jenž se jmenoval Ohňan, se jen opovržlivě uchechtl. Myslel si, že je Miro paranoidní. „A kdy už tam budeme?“ zeptal se nakonec. „Nevím,“ odpověděl Miro, „ale myslím, že to už není daleko.“

A skutečně. Ještě téže noci oba dorazili k malé studánce uprostřed toho nejhlubšího lesa, z níž prýštila čirá voda. Miro se sehnul a sebral z ní malý suchý lísteček, který do ní nějakým nedopatřením spadl. Voda ve studánkách musí být čistá, zvláště v téhle, která vyvěrala přímo ze srdce světa a napájela obrovskou řeku. U pramene v zelené podzemní říši seděla Matka Země, studánku udržovala Květinová Dívka a ochraňoval ji Mocný Vid. Na konci řeky, která se vlévala do předalekého moře na Severu, byly ostrovy s průplavem. Za nimi v moři byl potom ten nejposvátnější ostrov ze všech, na jehož špičce stál obrovský dřevěný chrám se sochou Mocného Vida. Vindové, kteří tam pobývali, měli stejně jako řeka sama prudkou a ohnivou povahu, přesto však neobyčejně štědrá a soucitná. Na ostrově přebýval duch, sedmihlavý Červený bůh, který ho ochraňoval. Nad ním bděli kromě Mocného Vida i Pravdy Vid a Bouřný Vid, kteří pevně stáli po jeho boku. Dále na ostrově stál i Hlavy Vid a všichni, kteří si zasloužili úctu, ať už v podobě soch, domácích bůžků, amuletů nebo myšlenek. Není divu, že Miro i Ohňan, oba stojíce u studánky, která tuto řeku napájela, pocítili tu nejvyšší posvátnost, vděčnost a úctu. „Pramen Červené řeky,“ řekl udiveně Ohňan, i když o cíli výpravy pochopitelně věděl od samého začátku. Miro zapálil medovou svíčku. Pomodlil se k řece, Přírodě a dobrým duchům, kteří tam přebývali. Prstem se pak dotkl číré vody a pocítil to nejhlubší spojení. V hlavě viděl Matku Zemi a jakoby rychlostí Větru přeletěl až k Červenému ostrovu, nad nímž poletovaly Vlaštovky. „Tak jo,“ řekl

Miro pomaličku, aby nikoho kolem neurazil, „ještě je spolu oslovíme, a pak se uložíme ke spánku.“ Ohňan se nezmohl ani na souhlasnou odpověď.

Měsíc dorůstal, duchové místa zamotali našim mládencům hlavy tak, že brzy usnuli. Studánka šuměla. Miro a Ohňan začali snít stejný sen. Oba stáli vedle sebe, kolem se mihotaly modravě zářivé stužky. Netrvalo dlouho a studánka začala měnit tvar. Vyrostla do nezměrných výšek, takže oba mládenci museli zaklonit hlavu, aby viděli na její vršek. Průzračně čistá voda zrudla, ale nebyla to krev, protože chutnala spíše jako malinová šťáva z čerstvě vymačkaných plodů. Rudé nitky padajícího deště začaly získávat tvar, až se nakonec změnilly v siluetu člověka. Rachot. Vedle této siluety se jakoby z prázdna objevil bůh, jehož sedm hlav se nakonec změnilo v jednu jedinou. Stál tam, vysoký, přísný, ale ochotný poslouchat. Silueta vedle něj promluvila: „Jsem duch Červené řeky, kdo jste vy? Važte slova, mohla by být vaše poslední.“ Ohňan naprázdno polkl. Miro se zdvořile uklonil a s mírnými obavami promluvil: „Jsme Vindové, přicházíme s dobrými úmysly.“ „Vindové,“ řekl duch řeky, vedle nějž stál přísný bůh, „v tom případě vítejte. Úctu oplácíme úctou. Čeho si žádáte?“ „Ctění duchové,“ začal Miro opatrně pronášet svou nacvičenou řeč, „mnoho z našich žen a dětí padlo do rukou cizinců, kteří neznají slitování. Obři z jihovýchodní strany si podmanili některé naše bratry, bojovníci s protáhlými obličejí a sekanou mluvou na nás útočí ze Západu. Proto jsme Ohňan a já, Vid Miro, přišli za vámi, k pramenu vyvěrajícímu ze srdce světa, abychom vás požádali o pomoc.“ Najednou se ale vedle ducha Červené řeky zjevila další studánka, která se také proměnila v déšť a siluetu člověka. Jediný rozdíl byl v tom, že tato silueta byla bílá jako mléko. „Této země jsou Vindové součástí,“ promluvila, „tak to bylo od samého Počátku a tak to i bude. Váš duch je naším duchem.“ Miro věděl, kdo to je, protože se s touto siluetou už setkal, na místě vzdáleném asi týden cesty od místa, kde se právě nacházeli. Tehdy šel sám žádat tohoto ducha o pomoc a on mu poradil, aby vzal Ohňana a vydal se k pramenu Červené řeky. Pochopitelně to nebyl nikdo jiný než duch Bílé řeky, té, která teče daleko směrem na severozápad a rovněž vyvěrá ze srdce světa. Miro i Ohňan se uklonili. „Slibujeme vám,“ promluvili duchové obou řek současně, „že to tak navždy zůstane, ať si vy lidé myslíte, co chcete. Duch Vindů je i naším duchem.“ Miro zapomněl, kde ve své řeči přestal, ale bylo mu jasné, že nemusí nic říkat. Duchové mu četli myšlenky. „Pevně se sjednotit už umíte,“ promluvil Červený bůh, který doteď mlčel, „já vám slibuji, že celá polovina z vás bude držet v ruce jeden meč.“ „A my vám slibujeme,“ promluvili duchové řek současně, „že vám najdeme toho nejlepšího vůdce bojovníků, který vás ve válečném stavu sjednotí a na potřebnou dobu udrží.“ Najednou se zabouřilo, Nebe ve snu se zatáhlo tmavě šedými mraky, mezi nimiž problikávaly fialovomodré blesky. Hrom burácel, obraz mizel. Miro a Ohňan se s vycházejícím Sluncem probudili.

Mnoho dní poté začaly ve vindské zemi opravdové bouře, a to nejen na Nebi, ale především na Zemi. Připomínalo to očištné kotle v zelené podzemní říši, do kterých vše padá, a potom se znovu rodí. Bojovníci z různých vesnic se začali úspěšně sjednocovat proti společnému nepříteli. Skoro každý kmen byl ve válečném stavu, a ve válečném stavu se uplatňují silní bojovníci. Avšak nikdo nebyl dostatečně silný na to, aby dokázal uříditi tehdy velmi značné vindské síly. To se ovšem změnilo jednoho rána, kdy Miro dorazil do jedné malebné vesničky na Jihu. Náčelník ho již zdaleka vítal. „Vítej,“ řekl s úsměvem, „jestli pak víš, co se včera stalo?“ Miro neodpověděl, poznal, že to byla řečnická otázka. „Jako vždy na nás dotlačovali obři,“ pokračoval náčelník, „ale pak přijeli naši bratři v čele s velmi udatným bojovníkem. Toho až uvidíš! Jak se vyzná v bitvách, ví přesně, co dělat, a ...“ „Počkej, pomalu,“ přerušil ho Miro, „kdo to je?“ Náčelník sklopil hlavu. „To přesně nevíme,“ odpověděl sklesle, „naší řečí mluví jenom trochu, zato zná řeč předků nebo alespoň řeč jí podobnou.“ „Ano?“

podivil se Miro, pro nějž to bylo jasným znamením, „a jak si říká?“ Náčelník si odplivl a podrbal se na hlavě. „V řeči předků *Samole*.“ „Stejně jako ta rostlinka?“ podivil se Miro a otevřel ústa dokořán, „*Samolos*? Jako Rozrazil?“ „Správně,“ zasmál se náčelník a mírně zachrochtal, „Rozrazil. Také mu už tak začali všichni říkat, ale pěkně ho to štve.“ Mirovi zacukaly koutky úst. „A neříkal, proč přišel?“ zeptal se Miro zvědavě. „Aby nám pomohl,“ řekl bez rozmýšlení náčelník, „jeho lidé prý dávno utrpěli porážku, je to prý hodně dávno. Nyní je jejich země zabraná a všichni musí tančovat, jak jejich panovníci pískají. Už zapomněli na své dávné tradice i řeč. Říkal, že nechce, aby se to stalo i nám.“ „To je ušlechtilé,“ řekl Miro a zkřížil ruce na prsou, „no, půjdu si s ním promluvit, jestli dovolíš.“ „Pojď za mnou,“ odvětil náčelník a zavedl Mira k jednomu velikému domu, jenž stál poblíž starého a statného Dubu.

Když Miro vešel dovnitř, ucítil vůni vepřového masa, nejspíše z čerstvě uloveného Divočáka. Všude kolem se sušil Pelyněk a větvičky Jalovce, které se používají pro důkladnou očistu těla, ducha a duše. Udatný bojovník seděl u stolu, ale když uviděl Mira vcházet, postavil se a hluboce se uklonil. Miro se uklonil též. Udatný bojovník poznal podle oblečení a výrazu tváře, že Miro byl velice uznávaným člověkem, i když byl ještě poněkud mladý. „Miro *mak Žito, agno Art*,“ představil se Miro zdvořile. „To je dobré,“ odvětil bojovník Rozrazil, „něčemu rozumím i ve vaší řeči, jen prosím mluv pomalu.“ Vlídne se usmál. Miro si všiml, že Rozrazil měl velice upřímné oči. „Jsem velice rád, že se shledáváme,“ začal Miro a napil se nabízené medoviny, „slyšel jsem od zdejšího náčelníka, že jste včera lehce vyřídili skupinu obrů.“ Rozrazil se na oko skromně pousmál. „Prý jste je doslova rozrazil, Rozrazil,“ dodal Miro a nasadil zálužný úšklebek. V Rozrazilových očích se mihnul plamen, což Mira rozesmálo. „Přijdou další,“ řekl nakonec Rozrazil zvaný též Samo, „nesmím vypít moc toho medového moku.“ Zamrkal očima a dodal: „Ale co, stejně bojují pořád stejně, jsou to nájezdníci ze stepí. Tvořivost je pro ně cizí slovo.“ Ještě než Miro stačil utrousit další ze svých bodavých poznámek, kterými Vindové nenápadně zjišťují nejhlubší pohnutky toho druhého, dveře se rozletěly a dovnitř vtrhnul zvěd. Byl celý udýchaný. „Další obři,“ promluvil, zatímco hluboce dýchal, „ženou se sem!“ „Tak vzhůru na ně,“ řekl Rozrazil, vzal své zbraně a vyrazil za zvědem. „Alespoň teď budu mít opravdovou příležitost,“ pomyslel si Miro pro sebe, „abych zjistil, co jsi zač.“

Miro nemohl uvěřit vlastním očím. Rozrazil přesně věděl, kam kterého jezdce poslat a jak obry obklíčit a pobít je. Nejen to, dokonce už poznal slabiny a silné stránky některých svých bojovníků a bojovnic, takže mohl každému dát za úkol to, co pro něj bylo nejvhodnější. Někdo byl na Koni skutečně rychlý, tak ho Rozrazil poslal, aby obrům zatarasil únikovou cestu. Jiný dovedl provádět nečekané rychlé údery, tak mu Rozrazil nařídil, aby se držel hned za první linií, která obry oslabila a poškodila jim zbroj, takže následný rychlý útok už nemohli odrazit. Bitva byla za chvíli u konce, ztráty obrů byly v porovnání s těmi vindskými nezměrné. Miro, který bojoval po Rozrazilově boku, se zmohl jen na udivené zírání. „*Kailo manjá*,“ zakřičel nahlas v řeči předků, „*ansros wer kengeto rig!*“ Všichni Vindové spustili radostný pokřik. Netrvalo dlouho a všechno šlo ráz na ráz. Vindové se sjednotili, celá polovina z nich, a všichni přijali Rozrazilu jako svého velitele ve válečném stavu. Z každého většího kmene dostal za ženu jednu manželku, která mu porodila dítě. Tímto byl svazek pevně stvrzen a pokračoval až do Rozrazilovy smrti. Za jeho života byli obři na hlavu poraženi, cizinci na Západě byli odraženi a někteří dokonce slíbili Vindům poslušnost. Když dorazili další, opět byli díky důvtipu a zkušenostem Rozrazilu odraženi tak silně, že se z toho všem panovníkům zatočila hlava. Zdálo se, jako by Rozrazilův meč posvětil a ovládal sám Mocný Vid, proto byl také nakonec meč pečlivě uschován, aby ho nikdo nikdy nenašel a nezneužil jeho moc. Když jednotlivé vesnice vystupovaly z válečného

stavu, opět se nastolil stejný mírový řád, v kterém měly hlavní slovo rada svobodných a rada žen a představitelem se opět stal vesnický náčelník. Některé vesnice, především ty na Jihu, nezrušily válečný stav ani po Rozrazilově smrti a udržely si pevné sepětí, dokud bylo třeba. Naneštěstí toho ale začali někteří zneužívat a po vzoru cizinců vytvářet království, ovšem většina z těchto snah byla zmařena.

Rozrazil měl spoustu synů, mezi nimi i jistého Přemysla, který po matce zdědil vindskou krev a po otci odvalu a důvtip. Jméno Přemysl bylo v té době již značně oblíbené, vždyť je *Premiás* vindský kulturní hrdina. Když tedy potřebovali jedni z našinců vůdce pro svůj svaz, vybrali si Přemysla a on jim vládl pevnou, ale přesto vlídnou rukou. Když pak jeho potomci upevňovali moc po vzoru cizinců, hněv Bílé a Červené řeky je tak silně nezasáhl, protože v Přemyslových žilách, a tedy i v žilách jeho potomků, kolovala čistá vindská krev. Jestli vznik těchto malých království dědiců vindské kultury na Jihu byl dobrý nebo špatný postup, ach, to snad ví jen Pravdy Vid. Kdyby nevznikla, možná by je pohltila říše cizinců na Západě stejně tak, jako pohltila dalekou domovinu Rozrazil. Ale třeba také ne, protože Rozrazil bojoval proto, aby nám ukázal jinou cestu, která navíc fungovala ještě lépe. Přírodou a bohy posvěcený svaz vesnic byl pevný, neohrožený a odolával všem nájezdům.

„Království a císařství?“ vyprávěl Rozrazil jednou u ohně svým dětem, „to je pro sraby, pamatujte si to děti. Nikdy nemusíte volit mezi menším a větším zlem. Nikdy nemusíte sledovat účel, který světlí prostředky. Mocný Vid bdí nad našimi srdci, která jsou odhodlaná, neohrožená a poctivá. Náš svaz nic nerozdrtlí, jestli pak víte proč? Protože vláda vždycky rupne v základech, ale upřímná spolupráce nikdy. Panovníci se zalykají vlastním vínem, lidé se budou bouřit, Příroda bude trpět. Ale nic z toho se nemusí dít. Nikdy.“ Rozrazil zvedl zrak a podíval se na Oblohu, která se leskla nespočtem jasných stříbrných Hvězd. Nadechl se čerstvého vzduchu a dodal: „Sluneční Hrdina je v každém z nás.“

Na tu poslední větu jsem myslel ve chvíli, kdy jsem já, Stado, po boku svého přítele Lada pospíchal s mečem do bitvy. „Císařství je jen výmysl,“ pomyslel jsem si, když jsem se pak po hlavě vrhnul proti vycvičené císařské armádě, v níž byl každý voják na chlup stejný, „jak za vás může rozhodovat někdo, kdo s vámi nežije v jedné vesnici? Kdo nezná podmínky, v kterých žijete? To je nesmysl!“ V té bitvě jsem byl těžce zraněn, ale přežil jsem. Přežil jsem proto, abych mohl tento příběh vyprávět, abych ukázal cestu, kterou prosazoval už mocný Rozrazil, před ním ženy bojovnice, před ním Premiás, před ním Mocný Vid, před ním Pravdy Vid. Přežil jsem, abych ukázal cestu bohů.

Boj proti jedu: Zpěv o Rozrazilovi (příhoda)

Nejlepší věštby dává sluneční bůh, to věděli i v Delfách. Naše nejproslulejší věštírna pak byla na Červeném ostrově.

Jednou seděl Miro se všemi svými věrnými bojovníky u jezírka, na jehož hladině se odrážely kmeny vysokých Borovic, Buků a šumících Bříz. Čekal na příchod vladyky Rozrazil, který se místo boje rozhodl s Trnkovým rodem vyjednat mír. „Příliš dlouho to trvá,“ pravil Miro s povzdechem, „neměli bychom tam jít?“ Bojovníci si přestali prohlížet své lesknoucí se meče. Jejich tváře zvažněly. I když viděli, jak Rozrazil sám jako Vlk ženoucí se skrze stádo Ovcí dokázal rozdrtit zmatenou jízdu obrů, přeci jen se báli, aby nespadol do nějaké léčky. Vždy, když zafoukal další poryv Větru, jejich neklid sílil a sílil. Mnozí z nich byli kvetoucí mladíci, kteří překypovali odvahou, smělostí a důvtipem. Někteří z nich začali pochodovat sem a tam. Slunce již sestupovalo, když tu najednou všichni uslyšeli praskání

suchých větviček. Náhlý studený Vítr osvěžil jejich tváře, stromy se nakláněly a šeptaly mezi sebou. Záblesk. Rozrazil se volným krokem dostal přímo před ně. Miro rychle vstal. „Mír?“ zeptal se prostě. „Mír,“ odpověděl Rozrazil s úsměvem. V tu chvíli si všichni uvědomili, že tam Rozrazil není sám, nýbrž že přišel s krásnou usměvavou dívkou, jejíž bílý šat odhaloval ladné křivky. Miro se na ni pořádně podíval, načež ho ihned zarazil zlatě zdobený náramek, který měla dívka na ruce. Obrátil oči v sloup. Rozrazil to zpozoroval. „Je to nutné,“ pronesl vlídně směrem k Mirovi, „Trnkový rod je významný, jedině skrze manželství mě uznají za vладыku v této době, kterou jsem vám pomohl přijít z vůle bohů vyřešit.“ Miro mlaskl pusou. „Ale další žena?“ promluvil vážně, „předpokládám, že také budou chtít potomka.“ Rozrazil neodpověděl, myšlenky se mu totiž ubíhaly naprosto jiným směrem. Zavřel oči. Viděl příběh, kdy malý Rozrazil s jemně modrými kvítky seděl na sněmu s Bílými řekami, s Červenou řekou a ostatními, uprostřed nichž v zamyšlení chodil sluneční Mocný Vid. „V srdci světa,“ pravil Vid, „musí Vindové přetrvat, musí se ujmout míst, se kterými jsou spojeni.“ ... „Vyrážíme,“ pravil Rozrazil, „směrem k osadě, Městu Volů, a to hned.“ Bojovníci se protáhli, nadechli a vyrazili skrze hluboké lesy plné zvěře a nejrůznějších rostlin. Všude vládla divočina, rovinatá krajina se počala vlnit. Za hory, za doly, za rokle a za řeky způsobem, jakým se přesunují Vindové. Rozrazil šel v čele, znal každou cestičku, každé zákoutí nekonečných hvozdů, neboť duchové sami mu ukazovali cestu, sami mu ustupovali z cesty.

Netrvalo dlouho a ladná dívka začala být unavená. Když to Miro, vzdálený potomek Lesklovlasého Přemysla, zpozoroval, dívku popadl a vzal ji na svá záda. Zátěž mu nepůsobila žádné větší potíže, neboť byl plný bujaré síly. Šli dnem i nocí, potkávali další družiny, které se k nim přidaly. Bojovali s obry i s cizinci, kteří se rozhodli proniknout dále do srdce světa, ničit a rabovat. Když procházeli skrze potok, dívčin pomalu narůstající neklid se plně projevil v rozproušené vodě, která jí zmáčela šat. „I tento potok,“ pravila směrem k Rozrazilovi, „je vtíravější než ty, mocný pane.“ Rozrazil se zastavil. „Pravdu díš,“ odpověděl. Bezmyšlenkovitě popadl dívku a společně odešli hlouběji do lesního podrostu, kde stvrtili své manželství. Do osady to už nebylo daleko. ... „Snažili se je vyhnat,“ pravil Vid, „tolik národu se je snažilo zničit, tolik nepřátel ve vlastních řadách. Hněv náš už tito nepřátelé pocítili, je načase upevnit řád.“ ... „To ne!“ vykřikl Miro, „vidíte je!“ Osadu obléhala skupina cizinců, která se za temné noci vynořila z lesa. Nyní již svítalo. „Podívejte!“ zakřičel jeden z cizinců ve svém jazyce, „to je on! Ve jménu boha, ve jménu pravé víry ho zabijte a čest si tak zasloužíte! Vždyť nikdo z nich není o nic lepší než divoký Pes!“ Rozrazil byl na tato oslovení zvyklý, a to i přes to, že ho velmi mrzela. Cizinci tak totiž neříkali jen Rozrazilovi jako člověkově, ale i jako té rostlince, a potažmo všem rostlinám, které rostly v srdci světa. Byly pro ně jen plevel, který je třeba spálit, zničit, otrávit. ... „Musíme tomu zabránit,“ promluvil Vid se slzami v očích, „jenže lidé jsou slabí. Budou poslouchat pouštní ďasy probuzené v hlubinách hrodek a o Slunce už nebudou jevit zájem, ani o vás ostatní, co jste se tu dnes sešli.“ ... Rozrazil se smutně pousmál. Vytáhl meč, kterým na cizince namířil. Nic neřekl, nevydal žádný příkaz. Chvilu ticha. Čas se zpomalil. Netrvalo dlouho a ohromný zlatý záblesk vyšlehl z Rozrazilova meče. Tak ohromný, že se cizinci, na které mířil, začali svíjet v plamenech. Přesně jako ta rostlinka, která v žilách rozráží veškeré jedy na malinkaté kousíčky, aby krev mohla volně a zdravě proudit, tak i Rozrazil v lidské podobě stiskl pěst, načež zapálení cizinci vyletěli do vzduchu – rozprskli se na všechny strany. Stále se svíjeli bolestí. Miro se plácl přes tvář, vůbec nemohl uvěřit svým očím. „*Samole kroke,*“ promluvil najednou tajemný hlas vznášející se vzduchem, „prudký Rozrazile.“ Nikdo z přítomných nevytáhl na to, že by cokoli z toho chápal. Zbývající cizinci se rozutekli dříve, než se Miro proti nim vůbec rozhodl vyrazit. Plameny už dávno zmizely, ani domy, ani

žádný ze stromů jimi nebyly poškozeny. Rozrazil pak sám svým mečem vetřelce dorazil, načež se všichni bojovníci vydali nabrat síly do osady.

Dlouho se o této příhodě mezi lidmi mluvilo, vyprávělo a zpívalo. Každý si k ní něco přidal, někdo jiný zase odebral. Avšak jádro příběhu, v němž se projevuje sláva statečných předků, hrdinů a jiných přírodních obyvatel, kteří se rozhodli lidem pomoci, je nesmrtelné. Pamatujme si, kdo jsme, odkud pocházíme a kam se nakonec opět vrátíme. Vždyť kdo z vás, kdo se narodil v naší dříve lesnaté krajině, by chtěl skončit v hlubokých hrobkách uprostřed pouště? Nebylo by lepší se vrátit ke svým vlastním předkům, do hlubin nekonečných hvozdů, do dřevěných městeček s hojností jídla, pití a medoviny? Nebylo by lepší stát po boku Rozrazil a jiných, kterým jsme si bohužel navykli říkat plevel a jako bezectní zabijáci je trávit v našich zahradách? Nebylo by lepší konečně přijmout odpovědnost? Rozhodnutí je jen na vás. Nikdo jiný ho za vás neudělá.

„Před každým zákoníkem je třeba se zmínit o boží pravdě. Proto svatý Konstantin v prvním zákoně napsal a řekl toto: Každá vesnice, v níž se konají oběti nebo přísahy pohanské, ať je předána božímu chrámu [církví] se vším majetkem, který patří pánům v této vesnici. Ti, kteří konají oběti a přísahy, ať jsou prodáni [do otroctví] s veškerým svým majetkem a získaný výnos ať se rozdá chudým [křesťanům].“ – Zákon sudnyj ljudem, 9. století

Vsuvka: Věštba osudu a hrdá vindská obrana

Po pět století se Vindové budou udatně bránit kříži, a to odvážně i přes všechny výhody, které říše a její způsob života nabízí. Po pět století budou dávat přednost smrti před podobením, duchům lesa před majestátními budovami z kamene. Z říše bohů Vindům pomůže Mocný Vid, který zplodí hrdinu Přemysla, z rostlinné říše přijde silou čistce oděný hrdina Rozrazil, jenž zachrání srdce světa, a z lidské říše pak předstoupí udatný hrdina Neklid. Ženy bojovnice předvedou tance s mečem, křísníci zazáří ohněm, Červená a Bílé řeky dodrží své sliby a Pravdy Vid všem ukáže, co je v životě důležité, ať už to je třeba nevinné vaření mýdla uprostřed hlubokého lesa. Po pět století si Vindové udrží svou totožnost, neb tak činí již od dob, kdy vyšli z velkého proudu. Avšak jakmile padne socha Mocného Vida na Červeném ostrově, padne i vindské kouzlo, vindská čest a odvaha, která však bude navždy uložena v Lísce v zelené podzemní říši, kde ji najde ten, kdo se nevinně jako malé dítě projde hlubokým hvozdem a dostane se až za šípkový keř. Slyšte má slova, kouzlo říše nakonec převezme vládu nad celým světem, lidem mysl zatemní napřed tmou, vzniklou z válek, špíny a černé smrti, a pak osvěcením, jež vznikne tím, že říše upálí prastaré mudrce a spolu s nimi i jejich vědomosti a pravěké učení. Upálí léčitele, babičky, a nakonec i křísníky. Její kouzlo ovládne celý svět a mezi svět Přírody a svět lidí umístí pouze pevné neproniknutelné mlhavé palisády, odkud si lidé budou jen brát, avšak zpět budou vracet jen odpad – slyšte má slova, neboť lidé více neuvídí, nepotkáme už žádné Vidy ani lady. Po pět století se Vindové budou udatně bránit kříži.

„Srbové jsou potomci nepokřtěných Srbů, také zvaných bílí, kteří žijí daleko za Tureckem v místě, které oni sami nazývají Bójka, kde jejich sousedem jsou Franky, stejně jako je Velké Chorvatsko, nepokřtění, také zvaní bílí – na tomto místě, tehdy, tito Srbové rovněž původně žili.“ – De administrando imperio, Konstantin VII. (žil 905-959)

Čechy se znepokojením musely sledovat agresivní politiku vůči Srbům na severozápadě, kdy Sasko na úkor Bavorska sílilo. Možná tak vznikly rozepře mezi Drahomírou ze Stodor (kmen Polabských

Slovanů), asi matkou Václava, a Ludmilou, Václavovou babičkou. Politika orientující se na Bavorsko možná přišla za této situace Drahomíře nevýhodná. Podle legendy Fuit in provincia Boemorum byl rozpor završen vraždou Ludmily Tunnou a Gommonem (jejichž jména uvádí Kristiánova legenda), patrně Varjagy, družiníky Drahomíry. Drahomíra poté nad místem smrti Ludmily vybudovala chrám archanděla Michaela – který je mimochodem často zobrazován jako bojovník obklopený slunečním světlem. Prý na jeho počest připil i Václav večer před svou smrtí.

„Niklot pozoroval, že odchod výpravy, který stvrdila přísaha, je neodvolatelný. Proto tajně připravil námořní vojsko, překročil [lůbeckou] úžinu a přistál s loďstvem u ústí řeky Trave, aby zaútočil na celou provincii Vágrů dříve, než se saské vojsko rozlije po jeho území. ... Rovněž okrsek zvaný dargunský a všechno, co na této straně řeky Trave vybudovali Vestfálci, Holanďané a ostatní příchozí z ciziny, strávil lačný plamen. Povraždili statečné muže, kteří se snad ve zbrani pokusili postavit na odpor, a jejich ženy a děti odvedli do zajetí. Ušetřili však holsatské muže, kteří žijí na druhé straně Trave, v oblasti na západ od Segebergu, zastavili se na polích osady Kucalina a dále již netáhli. Slované nevyplenili ani vesnice, které leží na rovině [zvané] Schwentinfelde a sahají od říčky Schwale až po potok u Grimmelsbergu a Plöner See, a nevztáhli ruku na statky lidí, kteří tu žijí. Tehdy se šířily řeči, přetřásané všemi, že tento krutý zmatek rozdmýchali někteří Holsatové ze záští k příchozím, jež hrabě povolal zdaleka k osídlení země. Proto také byli jediní Holsatové ušetřeni, jak vidno, obecné pohromy.

Nicméně také hrad Eutin se zachránil: jemu pomohla jeho bezpečná poloha.“ – Kronika Slovanů, Helmold z Bosau, 12. století

Konec mýtického národa

Vindové (SLAVO – ř.k. 1168; ????-???)

Vindové jsou jeden z mála národů, který má svůj vlastní lískový keř v zelené podzemní říši, jenž obsahuje dávnou tradici. V zemní říši se tato tradice do konce bytí plémě Vindů vnuknutím bohů přirozeně vyvíjela, až byla nakonec obklíčena a zašlapána na výspách jejího posledního útočiště, Červeného ostrova.

Ze začátku se na vláknech nic nezobrazovalo, ale po chvíli začaly nitky jiskřit a dunět. Lado si chtěl zacpat uši, ale v tomto prudkém pádu to nebylo možné. Jiskry se změnilly v jasný obraz. Napřed Lado viděl hořící lesy, viděl lidi, jak utíkají. Z jedné strany jelo vojsko říše s křížem v ruce, z druhé strany vojsko nějakých vladyků. Lidé byli obklíčeni z obou stran, muži, ženy a děti. „My se nikdy nevzdáme,“ zaduněl jeden hlas. „V tom případě všichni zemřete,“ ozval se druhý. Na obrazu se zableskla čepel meče, všude planul oheň. Pobíjení lidé jen bezmocně křičeli. Oheň se změnil v trosky osad. Netrvalo dlouho a Lado si uvědomil, že to bylo Město rady. Celé bylo zničeno, lidé zabíjeni, posvátné předměty ukradeny. Pád jámou se zdál být nekonečný. ... Najednou se nitky opět vyčistily a ukázaly naprosto jinou scénu. Červený ostrov byl obsazen žoldáky, vojskem říše a misionáři. Zatímco jedni shazovali majestátní sochu Mocného Vida v Přístavu Koní, druzí zvedali kříž do vzduchu, aby tak ukázali, kdo je tu pánem, komu země patří a komu se odteď platí daně a desátky. Lidé brečeli a naříkali, jejich bílé oblečení tmavlo. ... Změna. Lado spatřil vesnice, v nichž umírali lidé. Měli na sobě mokvajících boláky a naříkali bolestí. „Za černou smrt si lidé mohou sami,“ promluvil podivně znějící hlas, „svou špinavostí, svou ohavností, tím, že porušují přírodní zákony. Nečistí studánky, ale pouští do nich výkaly.“ Lado jim

chtěl pomoci, ale ještě dříve, než se stačil dotknout nitek, si vzpomněl na to, co slíbil Mocnému Vidovi. Ucul a zamrkal očima. ... Podivný kněz se hrdě postavil. „Pro mě je důležité,“ vysvětloval ostatním, „co řekne církev. Na čem se shodne, to je i mým názorem a jedinou objektivní pravdou.“ ... Člověk v bílém plášti se hrdě postavil. „Pro mě je důležité,“ obrátil se důležitě na ostatní, „na čem se shodne elita vědy, akademie a univerzity. Co řeknou, to je i mým názorem a jedinou objektivní pravdou.“ Lado se nadechl. ... „Ne, pane,“ promluvil hlas čarodějného zabijáka, „medonosné Včely jsou sluneční bytosti, dobří duchové. Nelze je proti někomu poštvat jako jiné duchy.“ Pán zatřepal měšcem plným peněz. „Můžeme zkusit použít Vosy,“ odpověděl zabiják, „ale medonosné Včely nepůjdou. To by se mohlo obrátit proti nám.“ ... Podivný člověk v bílém plášti držel krabičku, pomocí které přikazoval malé železné včele, kam má létat. „Vidíš,“ pověděl svému kamarádovi, „investor dostane to, po čem toužil.“ „A nebojíš se důsledků?“ zeptal se jeho kamarád, „víš, jak se to dá zneužít? Třeba napustit jedem a použít ve válkách k dobývání celých měst.“ „Já jsem vynálezce,“ odvětil člověk v bílém plášti, „o takové věci se nestarám. Mám snad skončit ve škole jako ty a učit malé děti přírodní vědy?“ „To je přeci to důležité,“ odpověděl jeho kamarád, „předávání řemesla dále, upřímně, bez zneužívání, bez ničení Přírody. Jak můžeme bez výčitek experimentovat na Přírodě a říkat si přírodní vědci? Víš třeba, že v dobách minulých platil život posvátného Dubu za šest lidských? Víš, že se Vlaštovek a jejich hnízda nesměl nikdo ani dotknout?“ „Říkám,“ pokrčil člověk v bílém plášti rameny, „to já neřeším. Je mi jedno, pro koho a co vynalézám, hlavně, že mi dobře platí. Chci něčeho dosáhnout.“ Lado ho chtěl propíchnout mečem, ale na poslední chvíli se ovládl. ... Když konečně proletěl jámou a jako vždy přistál bezpečně na obou dvou nohách, jeho oči zalily slzy. Stál na měkké a pružné pavučině, která se bíle leskla jako čisté lněné oblečení. Lado samým zoufalstvím vykřikl. Zanedlouho poté začal brečet jako malé dítě ... — Ladovid z Hor, Lúán Rélda

„[Břetislav II.] dal rovněž pokácet a spálit i háje nebo stromy, které na mnohých místech prostý lid ctil.

Těž i pověrečné zvyky, jež vesničané, ještě napolo pohané, zachovávali v úterý nebo ve středu o letnicích tím, že přinášeli dary, u studánek zabíjeli oběti a zlým duchům obětovali, dále pohřby, jež se děly v lesích a na polích, a hry, jež podle pohanského obřadu konali na rozcestích a křižovatkách jako pro odpočinutí duší, a konečně i bezbožné kratochvíle, jež rozpustile provozovali nad svými mrtvými, volajíce prázdné stíny a majíce škrabošky na tvářích.“ – Kosmova kronika česká, 12. století

Jak to vypadalo u Vindů: Každodenní život (příhoda)

Proč se lidé zajímají jen o války a o „významné“ události, když nejdůležitější je to, jak žijeme?

Malý Lado se prudce vytrhl ze snu. Jemné světlo prostupující skrze otvory pod střechou prozrazovalo, že Slunce ze svého lesního domečku již začíná stoupat do jasně modré nebeské říše. Lado se dětsky pousmál a v jeho tmavě zelených očích se zablesklo. Posadil se, dlaněmi pod sebou nahmatl jemný kožich, načež ze sebe prudce shodil příkrývku. Nadechl se. Když se tak rozhlížel po domečku, všiml si, že jeho maminka stále ještě spí. Protože ji nechtěl budit, jen opatrně vstal, obešel malou hliněnou pec a zamířil ke dveřím. O jeho rozčuchané tmavě hnědé vlasy zavadil na horním trámu položený bílý plátěný šátek takovým způsobem, že se Lado vylekal a obrátil své oči směrem ke stropu, kde byly zavěšené sušící se léčivé byliny – mezi

nimi například Pelyněk, Řebříček a Třezalka. Na čistém dřevěném trámu pak kromě několika šátků byly položeny i misky, džbánky a různé další věci, mezi nimi i sušící se listy léčivého Jitrocelu. Lado se však přílišným pozorováním nechtěl zatěžovat, protože měl namířeno do bukového lesa, podél něhož šuměl křišťálově čistý horský potůček, který tvořil přirozenou hranici Ladovy vesnice. Vůbec Ladovi nevadilo, že má na sobě jen pomuchlanou dlouhou bílou košili z jemného Lnu, která mu sahala až pod kolena. Měl namířeno skrze vesnici, která ještě líně pospávala. Lado se nadechl čerstvého vzduchu. V dále před sebou spatřil vysoké zalesněné kopce, za nimiž pomalu do výšky stoupala sluneční záře. Dveře všech domečků nenápadně směřovaly do kruhového středu vesnice, takže Lado poznal, že se dnes nikomu nechce vstávat. Původně chtěl zamířit doleva směrem k také napůl v Zemi zapuštěnému domečku, kde bydlel jeho jen asi o rok starší kamarád Drako, nicméně Lado moc dobře věděl, že jeho rodiče jsou poněkud nevrlí, když je někdo budí. Především Drakův otec byl poněkud ohnivější povahy, jak už to tak u některých lidí bývá. Teď na to Lado ale nemyslel, protože zamířil doprava do mírného kopce k šumícímu potůčku, za nímž se nacházelo plno rostlin, keřů a vysokých stromů, především Buků, které byly to nejvyšší a nejmajestátnější, co Lado kdy ve svém dosavadním životě viděl. Ranní rosa na zelené trávě osvěžila Ladova jemná chodila tak, že se Lado napoprvé otřásl zimou. Zastavil se. Nevěděl, jestli má přejít po dřevěné lávce na druhou stranu, nebo jestli se má napřed vykoupat a osvěžit, neboť svítání je kouzelná doba, která probouzí vše živé z nočního spánku a přináší sílu a očistu. Lado se tedy zamyslel, zatímco se nechal ovívat ranním Větríkem. Bučiny pokojně šuměly a jejich jasně zelené lístečky začaly odrážet první sluneční paprsky. Ladovi se chtělo znovu spát. „Ne,“ vykřikl, načež si přes hlavu prudce strhl košilku a rozhodl se pomaličku vejít do potoka. Znovu se otřásl zimou, když se prsty na nohou dotkl studené vody. Zatnul zuby, zavřel oči a bezmyšlenkovitě do proudícího potůčka skočil. Bylo mu, jako by jeho malé tělíčko probodlo tisíc a jedna rampouchů. Snažil se nekřičet, aby nevyplašil ostatní spáče. Zadíval se znovu po proudu potoka směrem na vzadu stojící zalesněné kopce. Odtud spatřil i políčka dole pod vesnicí, kterým tento rok vládla Pšenice. Obilí zlátl. Lado se musel chytit břehu, protože potok byl na tomto místě poměrně hluboký. Nevybral si však ten břeh, odkud do vody skočil, ale ten protější u bukového lesa, na jehož okraji se podél statné jemné Břízy točil Jeřáb, strom plodnosti, obtěžkaný nespočtem zrajících oranžovočervených jeřabin. Lado se chytit břehu a usmál se, jelikož se před ním objevil cíl jeho ranního dobrodružství – černé a chutné ostružiny. „Rád tě vidím,“ řekl Lado směrem k Ostružiníku, „duchové lesa, smím si natrhat?“ I když robustní Buky souhlasně zašuměly listím, Lado nevypadal, že by čekal na odpověď, jelikož své dětské radosti a chuti rozhodně nemohl odolat. Vzal první ostružinu a hodil si ji do pusy. Zavřel oči, vychutnával, přemýšlel, pociťoval sílu a vnuknutí. A znovu. A další kousek. Otevřel oči. Znovu se podíval po proudu potoka směrem na východní stranu, kde zamával ukazujícím se Slunci. Potom se vrátil zpět na břeh, oklepal se a znovu si svou košilku-tuniku oblékl. Než si ji však přes sebe přehodil, plácl se přes záda. Nebyl zvyklý na to, že má teď po postřižinách poněkud krátké vlasy. „Zase dorostou,“ řekl si Lado pro sebe, protáhl hlavu skrze košilku a oklepal se. Ani ho nenapadlo si sednout, jelikož byl nyní svěží a čilý. Naopak – rozběhl se a přešel dřevěnou lávku směrem do hlubokého lesa, který moc dobře znal a kde by bezpečně poznal, kdyby bylo něco v nepořádku. Vysoké stromy byly nyní jeho živou střešou, která se hýbala a která chránila vše v nižších patrech lesa. Lado se však nedíval nad sebe, nýbrž pod sebe. Rozhodl se, že nasbírá pár hub, i když v hledání předmětů zrovna nevynikal. Chodil dokolečka na jednom místě mimo cestu, zatímco si dával pozor na trny, brouky, skrytá hnízda a různé nástrahy. Poblíž jedné mechové podestýlky pak našel lesknoucího se Praváka, který okamžitě upoutal jeho pozornost. Mimo tento úspěch se však Ladovi příliš nedařilo, i když se zoufale snažil další houbu najít. Byl tak do toho pozorného hledání zabraný, že si ani nevšiml,

že se k němu po látce někdo blíží. Vyrušilo ho až prasknutí jedné suché větvičky. „Co tu děláš?“ zeptal se dětský hlas Ladova dalšího kamaráda, který se jmenoval Stado a který měl také čerstvě po postřižinách. Lado se prudce s Pravákem v ruce otočil. Krom Stada na Lada zvědavě hledělo několik dalších dětí, mezi nimi i trochu starší a už poměrně vysoký kovářův syn Pravo. „Nic,“ odvětil Lado zaraženě, „jen hledám houby.“ Stado si Ladovu ukořistěnou houbu pozorně prohlédl. „To se bude hodit,“ řekl s jiskrou v očích. „Na co?“ zeptal se Lado. „Drakův táta byl před svítáním na procházce a chytil Lososa,“ odvětil rychle Stado, „připravuje ho na návsi, poslal nás pro hrst Popence.“ Stado natáhl uzavřenou pěst, ze které na stoncích vykukovaly vejčité zelené lístečky. Děti na nic nečekaly. Všichni do jednoho včetně Lada a Stada proběhly lesem směrem na dřevěnou lávku, kde se zastavili. „Podívejte,“ řekl Pravo a ukázal na západní stranu nad les, „táta zase něco vyrábí, celou noc byl pryč.“ Mezi stromy stoupal z výhně kouř. Ladovi se v hlavě vynořil obrázek kováře, který za jiskrné noci osvětlené nespočtem Hvězd hledá v Zemi poklady, který bojuje s draky a skrze měnivou moc rozpáleného ohně tvoří z černého kovu lesknoucí se meče ... Najednou si Lado uvědomil, že stojí u lávky sám. Povzdechl si a rozběhl se za ostatními dětmi, které se mezitím, co Lado přemýšlel, shromáždily na návsi nedaleko od Ladova domečku. Cestou Lado potkal ostatní lidi z vesnice, které všechny moc dobře a důvěrně znal. Mnozí byli z jeho rodu, rodu Vlka. Někteří začali pomalu tvořit z hlíny džbánky, jiní pletli košíky, vyřezávali ze dřeva, zkoumali pevnost postavených domů nebo se zvědavostí hleděli na zrající Len. Jiní byli mimo vesnici nebo ještě spali. Zkrátka a dobře, život kolem se příjemně rozproudil. Na návsi pak seděly děti, které hleděly do tajemných plamenů rozpáleného ohniště. Zanedlouho přišel Drakův otec, který nad ohněm rozložil stojánek s kovovou mísou. Na tu posléze nasypal rozemletá lněná semínka spolu s předpřipraveným Lososem, na něhož se děti nejvíce těšily. Ozval se šumot smažení. Drakův táta si s očividným nadšením a s převelkou pečlivostí vzal od dětí Popenec a opatrně ho na misku přidával. „Postup se musí správně dodržet,“ poučoval děti, „je to jemná práce.“ Klackem začal Lososa otáčet. „Ženo!“ zavolal nakonec, „kde jsi s tou šťávou!“ V tu ránu se otevřely dveře do Drakova domu a z nich vyšel rozespálý malý Drako se svou maminkou, která v ruce držela misku s rozmačkanými jablky. Pomaličku se oba blížili k ohništi. Když pak Drako spatřil Lada a Stada, posadil se mezi ně. „Děkuji,“ odvětil Drakův otec s úsměvem směrem ke své ladné ženě, načež si obřadně a s převelkou pozorností misku od ní vzal. Lado se oblízl a promnul si ruce. „Nuže,“ pravil znovu Drakův otec k dětem, „jak jsem řekl, je potřeba dávat pozor ... míchat ... bude to prostě pochoutka!“ Děti se jednohlasně a natěšeně zasmály. „Chce to ještě jeden lísteček,“ dodal Drakův otec, když oblízl klacek, kterým Lososa obracel. Potom utrl kousek zbývajícího Popence a přidal ho do směsi. Lado seděl s vypláznutým jazykem. „No, no,“ ozval se za ním známý hlas, „skočí ti tam skřítek.“ Lado pusou rychle zavřel a pomalu se otočil. Za ním stála jeho maminka, které se vlasy ve slunečním světle leskly. „Zajdu do lesa,“ pokračovala Ladova máma, „pro další bylinky, Věkův dědeček se roznemohl. Snad mi Květinová Dívka poradí.“ Na chvíli se zamyslela. Když pohlédla na Drakova otce, který se před dětmi u ohně předváděl, nenápadně se usmála. „Zajdu také za pastýřem,“ dodala, „z vedlejší vesnice. Potřebuji s ním něco probrat.“ Lado ji přestával vnímat. „A nedělej si moc chutě,“ dokončila žena rázně, „když se to rozdělí, každý dostanete tak nejvýše jedno malé sousto. Až se vrátím, umelu mouku a udělám ti pak v peci placky.“ Lado pokýval hlavou, na placky měl také docela chuť. „Ještě jedna věc,“ řekla už odcházející žena, „vezmi si cvakátko a ostříhej si nehty, zase ti narostly.“ Když pak odešla, Lado se opřel dlaněmi o Zem. Teprve nyní si uvědomil, že má v ruce stále toho Praváka. „Pane,“ řekl Lado hlasitě, „hodí se to tam?“ Natáhl ruku a ukázal v ní ulovenou houbu. Drakův otec si položil bradu do dlaní, takže bylo vidět, že přemýšlí. Všechny děti ho se skoro nesnesitelnou zvědavostí pozorovaly. Nastala chvíle ticha ... a ohromného napětí. „Ale jo,“

řekl pak Drakův otec. Všechny děti vydechly a znovu se zhluboka nadechly, jak předtím zadržovaly dech. „Podej mi ho,“ poručil Drakův táta, „musím ho okrájet.“ Když Lado vstal a vydal se směrem k ohni, najednou v dáli na cestě před sebou uslyšel dusot kopyt. Lehký vánek přinesl vůni lesa a zrajícího obilí. K vesnici se blížili jezdcí na Koních, ti jezdcí, o kterých každý věděl, že z nich nemusí mít naprosto žádný strach, i když byli ozbrojeni až po uši. Malý Lado si povzdechl a začervenal se, protože věděl, že úkol mu daný tak trochu zanedbal. Zastavil se. Netrvalo dlouho a přede všemi se najednou vedle sebe seřadilo asi devět jezdců, kdy někteří měli u sebe meče, jiní oštěpy, luky a šípy. Úplně první byl mladý bojovník Jaro, jenž byl oděný v hrubém bílém oblečení, které bylo u pasu převázáno koženým řemenem. Dlouhé vlasy měl obepnuté ochrannými znaky ozdobeným vlněným páskem, aby mu nepřekážely ve výhledu. Ze zad mu visel hnědý jezdecký plášť. Prosté kožené boty byly vystlány bílými lněnými onucemi, které již byly poněkud zaprášené. Jaro sesedl z Koně. Lesk v jeho očích prozrazoval nezničitelnou odvahu, ale také vlídnost. Teprve nyní si ostatní všimli, že Jarovo oblečení zdobí krev. „Divá zvěř?“ zeptal se Drakův táta, zatímco krájel Ladovu houbu u ohniště. „Ne,“ odvětil Jaro, „zase panovační cizinci.“ Drakův otec mávl rukou a s převelkou přesností přidal nakrájeného Praváčka ke smažícímu se Lososovi. Malý Lado mezitím nehybně hleděl do Země. Jeho tvářičky se stále červenaly. Jaro ho se škodolibým úsměvem silně pohladil na jeho stále mokřích vlasech, které mu tak poněkud rozcuchal. „Tak co,“ zeptal se záłudně, „pročpak tu stojíš jak dračí kámen patřící bohům? Že ty se ještě netrefíš do slaměného terče?“ Lado mlaskl pusou. „Trefím,“ odpověděl potichu, „už dlouho ... a na luk dávám pozor.“ Jaro se skrčil, aby mohl zaraženému Ladovi pohlédnout přímo do obličeje. Zasmál se. „Aha,“ řekl nakonec, „ty jsi ještě nenašel ten nožík, co jsem ti schoval v lese, že je to tak?“ Lado neodpověděl. „Musíš se naučit stopovat,“ dodal Jaro, „nemůžeš si jen hrát. Nebo pleť košíky.“ Lado znovu mlaskl pusou, ale nic neřekl. Drakův táta už začal mezi děti rozdělovat hotového Lososa. Nastal všeobecný povyk a strkání se. „Kde máš mámu?“ zeptal se Jaro po krátké odmlce. „Šla za pastýřem,“ odpověděl Lado, načež Jarovi pohlédl přímo do očí, „z vedlejší vesnice – jak má tu hůl, kterou umí uklidňovat počasí.“ „Jistě,“ odvětil Jaro, „budou žně. Potřebuju se jí na něco zeptat.“ V tu chvíli se Jaro ustaraně podíval směrem k poli, u kterého mlčky seděla dívka jménem Mlada, která byla ještě menší než Lado. Bezmyšlenkovitě se dívala na pohybuující se klasy, které zpívaly tichou píseň dozrávání. Jaro si smutně povzdechl. Ten šok, který Mlada před nedávnou dobou zažila, byl pro něj nepředstavitelný – a to už Jaro viděl a zažil snad opravdu všechno. Když ji onehdy v lese našel celou podrápanou, vůbec ji nepoznal. Seděla mlčky a nic neříkala, její tváře byly celé od slz. Když pak s ostatními mladíky prozkoumal celou oblast, našel stopy po zápase s Medvědem – jakmile se pak podíval z onoho skalnatého srázu dolů, spatřil rozbitá těla obou dívčinyých rodičů. Jak lidé, tak i Medvědi si zkrátka chrání své děti, a když se Medvědice v noci s mládětem vyruší, zápas je naprosto nemilosrdný. Okamžitě nechal těla přikrýt a odnést do vesnice. Mladu sám mlčky nesl, vypadala nepřítomně a odevzdaně. Báł se, že toho nějaký škodlivý duch může zneužít a pobláznit ji – nebo naopak by dobromyslní skřítkové mohli vzít duši k sobě, aby dále netrpěla, a nechat tak tělo naprosto bez pocitů, radosti a uvažování. Když pak Jaro odešel zpět do lesů a když všechny děti dostaly svůj nepatrný příděl chutného Lososa, který mimochodem pouze probudil jejich další chuť, se Stado s Drakem rozhodli hrát na schovávanou. Tu ozvláštnili pískáním na různé druhy píšťalek, kdy tvořili různé lidové nápěvy. Lado však bezmyšlenkovitě zamířil směrem k políčku, kam předtím tak dlouho hleděl jeho učitel. Cestou se nechal ovívat jemným vánkem, který s sebou přinášel vůni lesního dřeva. Potom se posadil na Zem a v rytmu vlajících klasů se počal houpat. Vidění se mu na malý okamžik rozmazalo. Uviděl siluety malých mužičků, které přicházely od nedalekého Bezu, jemuž již pomalu začaly zrát zdravé a mocné plody. Jeden z těchto malých mužičků přišel k Ladovi. Zastavil

se, začal na Lada nenápadně mrkat a podivně se smát. „To ty,“ pomyslel si Lado, „to ty jsi pro mě na tom pařezu připravil to červenožluté jablko?“ „Ano,“ zavál najednou Vítr, „a ty jsi ho dal Mladě, když ji Jaro přinesl do vesnice. Udělal jsi přesně to, co bylo potřeba. Dobrá práce.“ Vidění se rozplynulo s dalším závanem. Lado zamrkal očima. Někdo k němu potichoučku přišel. Byla to malá Mlada, která se po několika dnech mlčení rozhodla nečekaně promluvit. „Děkuji,“ řekla potichu, „za to jablko.“ Nic dalšího nepověděla. Lado se zamyslel. „Není zač,“ odvětil prostě, „nemám rád, když jsou lidé kolem mě smutní, protože jsem pak také smutný. A ty jsi vypadala utrápeně.“ Mlada nic neřekla, stála nehybně. Lado stále hleděl mezi pšeničné klasy. „Jak je dnes Slunce zlaté,“ pokračoval Lado v dětském projevu, „jak ráno krásně vstávalo, jak se jeho paprsky spojovaly s čistou vodou v potoce a odrážely se od zelených bukových lístečků ... nechceš si hrát? Můžeš mi se Stadem pomoci hledat jeden nožík.“ Teprve nyní se Lado na Mladu přímo podíval. V jeho očích se leskla upřímná zvědavost. Znovu zafoukal lesní Větrík, který oběma dětem pohladil jejich hladké červenající se tvářičky. Mlada se usmála a beze slova pokývala hlavou. Lado úsměv opětoval, načež se spolu s Mladou vydal k nedalekým šípkovým keřům, za nimiž se schovával Drako. Šípky byly zatím pouze zelené nebo světle oranžové. „Potřebuju najít nůž,“ pravil Lado zdálky, „půjdeš s námi?“ „Aha!“ vykřikl najednou Stado hlas, „mám tě!“ V tu chvíli Stado vyskočil z druhé strany keřů a pohlédl na všechny přítomné. Prstem ukazoval na Draka, který jen mrzutě kýval hlavou. „Půjdu,“ odpověděl Drako na Ladovu dřívější otázku, „stejně už mě tahle hra nebaví.“ „Kam jdete?“ zeptal se zvědavý Stado. „Hledat nůž,“ odpověděl Lado a pohlédl mu do očí, „Jaro mi ho ukryl v lese. Mám prý stopovat, nevíte, kterým směrem Jaro včera ráno šel?“ Nikdo neodpověděl. Nastala chvíle ticha, kterou přerušil znovu až Lado. „Půjdu se zeptat kováře,“ pravil, „ten má přehled, kam kdo chodí.“ „Zeptám se táty,“ doplnil natěšený Drako, „ten pořád chodí někam do lesů, roklín, temných jeskyň a také po skalách.“ „A já,“ řekla nečekaně už usměvavá Mlada, „se půjdu zeptat babiček k Lípě, ty vědí úplně všechno.“ V tu chvíli všichni upřeli zvědavý pohled na stále poněkud zaraženého Stada. „Jdu domů pro sušené ovoce,“ vydal ze sebe nakonec, „tohle bude na dlouho.“ Všichni se zasmáli, načež se okamžitě rozprchli každý do svého směru. Studená travička pod nohama příjemně studila a hladila. Nebe bylo čistě modré a nutilo každého něco dělat. Celá vesnice ožila.

„Tutym ludzičkam rěkachu ,lutki‘. To běchu wjeseli pacholjo. Woni pilnje džětachu, ale spěwachu a radowachu so tež rad a běchu čłowjekam z dobrymi přečelemi. Bydlachu na polach a hórkach. Hakle hdyž počachu zwony po łuzicy klinčec, so lutki zhubichu. Tak so powěda.“ – Wo lutkach (lužickosrbská pohádka)

O původu Vindů

Autor: Lúán Réлта (Lúa/Lúo Vlkovic)

©2016, Všechna práva vyhrazena.

www.vindove.cz